

# Seijst

Uitgave van het Zeister Historisch Genootschap

2021-IV

De laatste bewoners  
van Veelzicht

De Zeister Vaart

F.P. Zijlstra, aannemer

Zeist in kleur





# Seijst

*Bulletin ter bevordering van de kennis  
van de geschiedenis van Zeist*

**ISSN 1383-2867**

Verschijnt 4x per jaar.

Jaargang 51 nummer 4. December 2021.

Drukwerk: Drukkerij Gregorius, Utrecht.

## **REDACTIECOMMISSIE**

H. Beudeker, D. van de Kamp, mw. Fl. de Vrijer en mw. M. Wagenaar, redacteuren en J.P. van 't Sant, hoofdredacteur.

## **VORMGEVING**

M. Slappendel

## **REDACTIEADRES**

Postadres: Postbus 342, 3700 AH Zeist

E-mail: [info@zhg.nl](mailto:info@zhg.nl)

## **BIJDRAGEN AUTEURS**

Informatie over het aanleveren van kopij:  
[www.zhg.nl](http://www.zhg.nl)

## **LEDENADMINISTRATIE**

Aanmeldingen van nieuwe donateurs en adreswijzigingen kunnen schriftelijk worden gemeld via Postbus 342, 3700 AH Zeist. Het kan ook via het e-mailadres: [info@zhg.nl](mailto:info@zhg.nl).

IBAN: NL95 INGB 0003 8403 83

## **WEBSITE**

[www.zhg.nl](http://www.zhg.nl)

Legaat of lijfrenteschenking:

ANBI-beschikking

nummer 55 537

## **De laatste bewoners van Veelzicht** 103

Waar nu het politiebureau staat, stond vroeger de buitenplaats Veelzicht. De laatste bewoners waren de freules Etta en Meta van Lynden. Dit artikel beschrijft in het kort de historie van Veelzicht, de familiebetrekkingen en het leven van een adellijke familie, ook de eetgewoonten. Weet u wat 'bestelmeik' is? U leest het hier.



## **De Zeister Vaart** 111

De Zeister Vaart is een 17<sup>e</sup>-eeuwse gegraven waterloop tussen Utrecht en Zeist. Maar is het nou de Zeister of Biltse Vaart? Of is het nou Grift of wellicht grift? Wetering kan natuurlijk ook. En hoort de huidige Blikkenburgervaart er ook bij? Kees Floor probeert deze spraakverwarring op te helderen.

## **F.P. Zijlstra, aannemer** 118

Een belangrijke Zeister aannemer was F.P. Zijlstra. Dit artikel gaat over zijn werk, o.a. de bouw van Klein Ma Retraite, de villa aan de Utrechtseweg met die mooie 'slotgracht' er omheen.



## **Zeist in kleur**

# 120

Gaf u ze zelf trots: die dia-avondjes voor de familie? Of moest u ze regelmatig 'uitzitten'? De collectie dia's van het ZHG geeft een mooi tijdsbeeld, bijvoorbeeld van een historische optocht in 1960.

# De laatste bewoners van Veelzicht

## Deel 1



**Het oude Veelzicht  
(1884).**

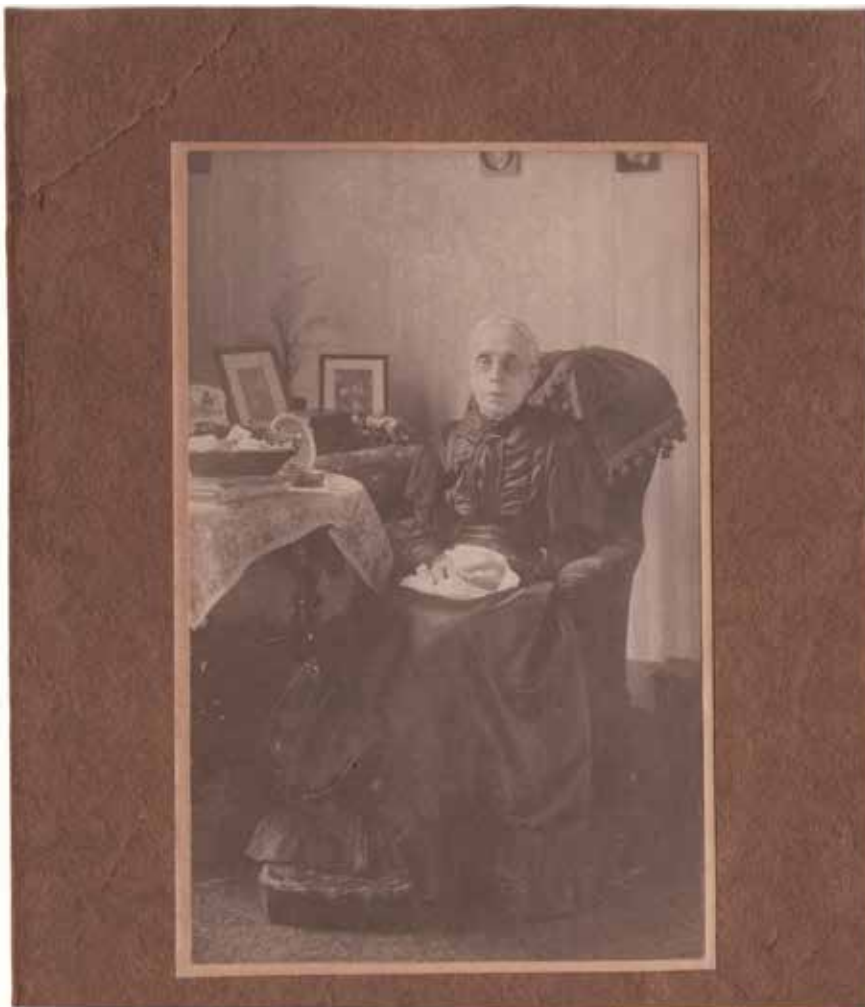
ALLE FOTO'S UIT DE COLLEC-  
TIE VAN DE AUTEUR

### Huguette Mackay

Lang voordat er sprake was van de Stichtse Lustwarande lag in Zeist de buitenplaats Veelzicht. Bijna driehonderd jaar heeft het huis er gestaan om uiteindelijk in de jaren 30 van de vorige eeuw plaats te maken voor het politiebureau. Vanaf 1872 werd het huis bewoond door de familie Van Lynden. Twee ongetrouwde zusters, die bekend stonden als de freules Van Lynden, heb-

ben er het grootste deel van hun leven gewoond. Het waren bevlogen vrouwen, sociaal bewogen, zeer gelovig, homeopaten en principiële geheelonthouders. Zij zetten zich in voor hun naasten en de gemeenschap en hebben zo hun stempel gedrukt op het Zeister leven in de halve eeuw die zij op Veelzicht doorbrachten.

**Cornelia Henrietta  
(‘Etta’) van Lynden  
(1846-1928) in de salon  
van Veelzicht.**



### **HET HUIS**

**H**et statige landhuis Veelzicht aan de Utrechtseweg in Zeist was tot 1815, toen de Stichtse Lustwarande begon te ontstaan met de bouw van andere landhuizen, een van de weinige buitenplaatsen in dit gebied. Het oorspronkelijke huis werd waarschijnlijk in de tweede helft van de

17<sup>e</sup> eeuw gebouwd door de schout van Zeist, Louis de Haey. Het verhaal gaat dat toen Lodewijk XIV in het rampjaar 1672 met zijn troepen de Lage Landen was binnengetrokken, hij begin juli een tiental dagen op de buitenplaats Veelzicht heeft gebivakkeerd.

Na Louis de Haey is de buitenplaats

regelmatig van eigenaar verwisseld. In 1737 werd het nog omschreven als een ‘huysinge met stallinge en koetshuys, tuinmanshuys, duivenhuys, tuin, boomgaard met sterrebos van opgaande beukenboomen’. In 1788 liet de toenmalige eigenares Flournoy-van den Boogaard de burgerwoning verbouwen tot een herenhuis. Het oorspronkelijke 13

meter brede en 9 meter diepe huis met naast de voordeur aan iedere zijde twee ramen, werd aanzienlijk verbreed (21,5 m) en verdiept (14,5 m) en er kwam een verdieping bij. De hoogte van het herenhuis werd toen 7 meter. Aan de straatkant lagen de ruime salon en eetkamer en een opkamer. Aan de achterkant bevonden zich twee kamers, een kabinet, provisiekamers, keukens en een toilet. Daaronder waren de kelders. Op de verdieping boven waren er zeven kamers, twee kabinetten, een dienstbodenkamer, linnenkamer, badkamer en toilet. Daarboven bevond zich de zolder. Het herenhuis, toen 'Bogaards-Lust' geheten, was na deze verbouwing een van de duurste huizen van Zeist. In 1815 heette het 'Bosch-zigt' met niet alleen aan de achterkant een fraai bos maar ook 'Exquise vrugtbomen en heestergewassen, in de Engelsche manier aangelegde Boomgaard, ruime moes en broeituin en een fraaie Goudvisch-kom'. Het huis werd omschreven als een 'hecht, sterk en weldoortimmerd Huis.' De toenmalige eigenares, Anna Cornelia van Ghesel-Boudaen, noemde de buitenplaats Veelzigt en wist deze te vergroten van drie naar vijf hectare. In 1820 strekte de buitenplaats zich uit van de Utrechtseweg tot aan de 1e Hogeweg en van de Montaubanstraat tot aan de oude Kerksteeg.

Het landgoed kwam in 1872 in handen van Pieter van den Arend en het was toen nog altijd een fraai geheel met koetshuis en stal voor tien paar-

den, hooizolder met koetsierskamer, tuinmanswoning, oranjerie, kassen, moes- en bloementuin, fruitbomen, volière, vijver en een goudvissenkom. De bijzondere plantenverzameling was vermaard en het buiten werd dan ook omschreven als een sieraad voor het dorp. De nieuwe eigenaar besloot echter de gronden te verkavelen. Eind 1880 was het landgoed al opgedeeld in 22 percelen, vrijwel allemaal bebouwd.<sup>1</sup>

### **FAMILIE VAN LYNDEN**

In 1872, tweehonderd jaar na het bezoek van Lodewijk XIV, neemt de familie Van Lynden zijn intrek in het huis, dat dan op een terrein van nog 'maar' 38 are ligt. Achter het huis strekte zich nog altijd een 100 meter diepe tuin uit met de vijver, slingerpaden, sier- en moestuin, oude gewassen en bomen. Constantijn Willem Ferdinand baron van Lynden had enkele jaren daarvoor, in 1868, in de rang van luitenant-kolonel bij de artillerie, het leger verlaten. Gedurende zijn militaire loopbaan was het gezin vaak verhuisd. Het keek er dan ook naar uit om, na het rusteloze bestaan van de vele overplaatsingen, neer te strijken in het landelijke Zeist. Aanvankelijk werd een huis gehuurd aan de Dorpsstraat. Vier jaren later werd Veelzicht gehuurd. Helaas voor Constantijn heeft hij niet heel lang van het huis kunnen genieten. Hij overleed in 1876 op 67-jarige leeftijd. Op Veelzicht bleven toen zijn 53-jarige weduwe Jacqueline Maria van Lynden-van Hasselt achter met

haar twee ongetrouwde dochters Cornelia Henrietta (Etta) en Philippina Margaretha Sophia (Meta), die toen respectievelijk 30 en bijna 21 jaar oud waren. De enige zoon Dirk Rijnhard Johan (Rijn), 26 jaar oud, studeerde in 1873 af aan de polytechnische school in Delft [nu: TUDelft] en zou als civiel ingenieur in Nederlands-Indië carrière maken. De oudste dochter Juliana Anna (Julie), bijna 32, was in 1868 getrouwd met Theodoor Philip baron Mackay en was dus ook al langer het huis uit. Zij woonde toen, met haar jonge gezin, in Winterswijk waar haar man burgemeester was. Enkele jaren na Constantijns overlijden heeft de weduwe het huis, in 1880, gekocht. Het is ruim zestig jaar lang bij dezelfde familie gebleven. Het werd dan ook een echt familiehuus met een rijke geschiedenis.

Toen Veelzicht werd betrokken, schreef Julie aan haar zusje Etta hoe verrukt zij was met deze beslissing: 'Gelukgewenscht met de huur van Veelzicht; wat zullen de jongens er een plezier van hebben. Gij zijt wel goed met deze verbetering ook wederom het eerst om ons te denken, maar Gijl. [afkorting van Gijlieden, beleefdheidsvorm van 'jullie'] geeft ons nu ook een ruim veld om maar elk jaar onze familie uit te breiden want eer Gij ons nu niet meer herbergen kunt, moet er veel gebeuren.' Toen Julie dit schreef op 1 juli 1872 was haar derde zoon Aeneas Mackay precies zes maanden oud. Julie wist blijkbaar toen al dat zij de moe-

der zou worden van een kinderrijk gezin. Na Aeneas zouden nog zes kinderen volgen. Ze heeft ook gelijk gehad dat het huis haar steeds uitdijende gezin onderdak zou kunnen bieden. Sterker nog, tijdens een van die lange zomerse verblijven vond op Veelzicht een gezinsuitbreiding plaats toen haar tweede dochter Mary Mackay op 1 augustus 1875 daar werd geboren. ‘Toen we (...) met 5 kinderen kwamen en met 6 weggingen’, memoreerde Julie op haar gouden bruiloft in 1918, die in Zeist werd gevierd.

### **DE SLEUTEL VAN JAN MACKAY**

Julie's twee oudste zonen, Jan en Constant Mackay, hebben zelfs een groot deel van hun jeugd bij hun grootmoeder en tantes Van Lynden op Veelzicht gewoond. Als tien-/elfjarigen, rond 1880, zijn zij er kort na elkaar komen wonen. In Zeist maakten zij hun lagere school af om vervolgens naar het gymnasium in Utrecht te gaan. In Winterswijk, waar het gezin Mackay-van Lynden toen woonde, stond het onderwijspeil niet zo hoog aangeschreven. Na het gymnasium is de oudste zoon Jan in Utrecht rechten gaan studeren. Zo bleef hij nog lange tijd dicht bij Veelzicht en hij zal zich daar waarschijnlijk meer thuis hebben gevoeld dan in zijn ouderlijke woning, die vanaf 1883 in Den Haag stond. Jan is niet oud geworden. Hij overleed in 1902 op 33-jarige leeftijd op Veelzicht, kort na de 80<sup>e</sup> verjaardag van zijn grootmoeder. Zijn over-

lijden was een zware slag, met name voor zijn peettante Etta, die als een tweede moeder voor hem was. Zijn robuuste huissleutel, een inklapbaar exemplaar, is bewaard gebleven als een tastbaar memento voor een jong gestorven bewoner met een warme band met Veelzicht.

Ook voor Constant was Veelzicht zijn leven lang een bijzondere plek. Zijn peettante Meta sleepte hem door school, stond hem waar nodig bij, vooral geestelijk, zoals toen hij het moeilijk had als jonge adelborst in de mannengemeenschap in Den Helder en ook in zijn latere leven toen hij al lang en breed burgemeester was. ‘M'n jongen, zo noemde ze mij zo gaarne (...) dat tekende zo juist de plaats die zij mij had ingeruimd in haar rijke ziele en geestesleven. (...) M'n jongen, klonk het mij zo vaak in de oren en als ik het hoorde, dan wist ik, dat zij mij iets te zeggen had, iets bijzonders (...) altijd een warm, liefdevol meelevende’, zo sprak Constant aan het graf van zijn geliefde tante op 18 april 1923.

### **ETTA EN META**

Samen met hun moeder Jacqueline van Lynden-van Hasselt bestierden Etta en Meta, die nooit zouden trouwen, Veelzicht. Dat was vaak het lot van ongetrouwde dochters uit de 19<sup>e</sup> eeuw. Zij werden nergens toe opgeleid en als ze niet trouwden, bleven ze thuis wonen en zorgden voor hun ouders. Zonen volgden een ander traject, zoals dat het geval was met hun broer Rijn. Etta en

Meta zaten niet bij de pakken neer, integendeel, het waren ontwikkelde en intelligente vrouwen. Zo schreef Jacqueline Mackay, door de familie Clien genoemd, de oudste dochter van hun neef Constant: ‘[zij] hadden een zeer goed verstand. Zij konden hun gedachten gemakkelijk mondeling en schriftelijk uitdrukken, ook in vreemde talen. Zij hadden een ruime belangstelling en waren zeer geïnteresseerd in de grotere wereld en levensproblemen; zij konden vurig strijden voor hun inziens rechtvaardige zaken. Vooral Etta was zeer strijdvaardig. Dit kwam haar wel eens op gespannen voet te staan met haar beste kennissen die haar zienswijze niet konden delen. Wanneer er in haar ogen onrecht geschiedde, greep zij naar de pen, schreef een artikel voor de pers, om de publieke opinie te beïnvloeden. Ook sprak zij zeer gemakkelijk in het openbaar.’

### **HET LOKAAL**

De tantes Van Lynden waren ook diepgelovige mensen, zeer sociaal bewogen en principiële geheelonthouders. Ze waren opgegroeid in het gedachtengoed van de bekende 19<sup>e</sup>-eeuwse theoloog J.H. Gunning (1829-1905), aanhanger van de ethische theologie. Uit die overtuiging zetten zij zich ook maatschappelijk in. Dronkaards werden op een zeer praktische wijze geholpen. Zij voorzagen hen van goede maaltijden. Volgens Etta kwam drankzucht voort uit honger. Zo exploiteerde zij jarenlang een restaurant voor geheelonthouders in het ‘lokaal’, een

gebouwtje bij de oude oranjerie van het landgoed.

### HOMEOPATISCHE APO- THEEK

Op Veelzicht was een homeopathische apotheek die heel populair was: ‘van heinde en verre kwamen mensen de druppeltjes en korreltjes halen.’ De Veelzicht-bewoonsters geloofden heilig in de natuurgeneeskunst, tot dat een zekere dokter Bendien, een reguliere arts, zich in het dorp vestigde en hun vertrouwen won.

### SOCIAAL BEWOGEN EN INVOELEND

Zij hielpen deze en gene waar mogelijk. Zo bestierde Meta onder meer ‘het melk- en eierenfonds’ dat op voorspraak van de diaconie deze versterkende producten uitdeelde. Hun eigen middelen waren beperkt, maar werven konden ze wel. ‘Wanneer naar hun oordeel een gezin geholpen moest worden, “klimmen zij in de pen” en schreven briefjes aan bevriende kennissen van de buitenplaatsen. Zo werd menigeeen door

deze bemiddeling geholpen’, aldus Clien. In Etta’s *In Memoriam* in de Kerkbode (zij overleed in 1928) werd zij als volgt beschreven: ‘over vele stoffelijke middelen om in al deze nooden te voorzien, beschikte zij niet, maar zij had bij een warm hart een zeer helder hoofd en beschikte over een buitengewoon vaardige pen (welk een meesterwerkjes waren vaak hare briefjes) en zoo wist zij anderer harten en anderer beurzen te doen opengaan. (...) Jarenlang had zij een- of tweemaal in de



**Philippina Margaretha Sophia ('Meta') van Lynden (1855-1923) in haar zitkamer, de opkamer (1911). Voor de verbouwing van 1910 (zie deel 2) was dit de jongenskamer.**

week haar onthoudingsavond, waar zij niet lijdelijk hare gasten afwachte, maar deze ophaalde, desnoods uit de herberg en ze bracht naar haar lokaal.' De beide zusters (Meta overleed in 1923) werden omschreven als: 'vooraanstaande burgeressen (...) van adellijken geboorte, maar behorende tot hen, die van hunnen adeldom allermeeft dit weten, dat hij hun hooge verplichtingen oplegt en die alleszins bereid en bekwaam zijn om aan die verplichtingen te voldoen.' Etta's uitvaart werd bijgewoond door een bijzonder groot aantal mensen uit het dorp. Er werd een straat naar haar vernoemd, tegenover Veelzicht, in de nieuwe wijk Kersbergen, de Henriëtte van Lijndenlaan (initiatiefnemer hiertoe was dr. Bendien.)

**De huissleutel (uitgeklapt) van Veelzicht van Jan Mackay (1869-1902).**



Uit de verhalen komen de tantes Van Lynden niet alleen over als zeer sociaal bewogen maar ook als invoelede personen, die zeer meeleeften met het wel en wee van het 'jongere geslacht', aldus nicht Clien: 'Als er een examen moest worden gedaan leefde Etta (...) zo intens mee, dat zij 's avonds doodmoe was en wanneer de liefde van een der jongeren niet beantwoord werd zoals hij of zij hoopte was het alsof zij zelf het leed daarover onderging.'

Als er logés kwamen, gingen alle registers van gastvrijheid open. Zo herinnerde Rijn, de vijfde zoon van Julie Mackay-van Lynden, zich de lange zomers op Veelzicht. Als zij kwamen was er altijd een goed gevulde speelgoedkast, met iedere keer iets nieuws, in de jongensslaapkamer, (dit was de opkamer in het huis) die hij deelde met zijn broertje Daan. Daar zorgde Meta voor. Het waren altijd warme ontvangsten. 'Etta was de Martha [Luc. 10:38 e.v., bedrijvige, dienende vrouw] van de familie en de wijze waarop zij voor ons zorgde, of beter verzorgde, zullen wij nooit vergeten', schreef Rijn Mackay. Het overwegend jongensgezin van Julie en Theodoor (zeven jongens en twee meisjes) kon zich naar hartenlust in huis en tuin uitleven. Ook werd er volop gezwommen in en geroeid op de slotvijvers. Zichtbaar opgelucht waren de tantes wanneer zij het afgeladen rijtuig na een lange zomer konden uitwuiwen en iedereen heelhuids was vertrokken.

#### **APPELTERN: VEELZICHTS VOORBEELD**

Op hun beurt hadden de 'freules Van Lynden' tijdens hun jeugd samen met hun ouders Jacqueline en Constantijn van Lynden-van Hasselt vele zomers doorgebracht op het buiten Appeltern van de familie Van Rechteren in de Betuwe. Hun grootmoeder was Johanna Juliana Diederika gravin van Rechteren (getrouwd met Gerard van Hasselt)

en haar jongere zuster, Hillegonda Anna Agnes Sofia Hendrika gravin van Rechteren, door de familie tante Annette genoemd, woonde bijna haar hele leven in haar geboortehuis Appeltern. Jacqueline van Hasselts ouders waren jong gestorven en tante Annette was als het ware een (groot)moeder voor het gezin. De warmte en gastvrijheid die daar werd gevoeld, zal het gezin van Lynden-van Hasselt zeker hebben willen overbrengen op Veelzicht. Beide huishoudens vertoonden dan ook veel overeenkomsten. Het waren huishoudens van rust, reinheid en regelmaat. Er werd geleefd volgens een strak stramien. Alles stond vast: het menu dat wekelijks terugkeerde, de dagen van de leveranciers, de bezoeken en uitjes. Net als Appeltern had Veelzicht de geur van een oud huis, er stonden enkele mooie oude meubels, maar ook veel lelijke dingen. Maar dat deerde niemand, want het hoorde bij het warme en gezellige Veelzicht.

#### **ETTA'S JEUGD OP APPELTERN**

Speciaal voor haar nichten en neven heeft Etta tegen het einde van haar leven haar herinneringen aan Appeltern vastgelegd, onder de titel *Jeugdherinneringen van Oude Etta*, want zo werd zij door de jongere generatie genoemd. 'De liefelykste herinneringen' van haar prille jeugd tot aan haar 'jongemeisjestyd' zijn aan Appeltern verbonden. Daar heerste 'grootte eenvoud (...) groote echtheid en waarheid in alles, geen



schyn, geen vertoon, geen humbug'. Daaruit blijkt hoe zeer Appeltern als model heeft gediend voor de manier van leven op Veelzicht.

### 'BESTELLEMELK EN EEEVENVEELTJES'

Het eten, dat zij 'nooit meer zoo lekker gegeten heeft', neemt in Etta's herinneringen een belangrijke plaats in. Zoals de biefstuk met wortelen, 'waar de boter niet aan gespaard was', die altijd op maandag op het menu stond. Ook op andere dagen stond het vast wat op tafel zou komen. Net zoals de tijden waarop werd gegeten. Dat stond in steen gebeiteld. 's Ochtends om acht uur zat tante Annette klaar voor het ontbijt en 'wee, wie er niet op tijd was!' Om 11 uur stond er beschuit klaar, (op vrijdag pannenkoeken) en om twee uur vond het middagmaal plaats. Dit was ook de tijd dat de dagelijkse post werd bezorgd. 'Dan was men blij dat er niet lang getafeld werd en couranten en brieven werden verslonden zittende op de ijzeren ban-

ken op de hoge stoep.' Om vier uur was het vruchten eten. Om zes uur werd er thee geschonken, bij mooi weer buiten of anders in de voorkamer waar tante Annette achter haar trekpot met zilveren 'bouilloire' [theeketel op comfoor] zat ('s ochtends aan de ontbijttafel was dit een koperen kan). Om zeven uur aten de kinderen in de naaikamer, karnemelk afgewisseld met gort of grutjes met siroop, rijstepap of 'bestellemelk' (bestel: een soort beschuit met anijs) al naar gelang welke dag het was. Het grotemensensouper was om negen uur. Zondag was een bijzondere dag omdat er dan 's avonds chocolademelk in overvloed was met beschuit, eventueel uitgebreid met een salade, aardappelen en hardgekookte eieren. Het middagmaal, dat die dag al om half een was geserveerd, bestond stevast uit een krachtige soep. Aan voor- of nagerechten werd niet gedaan. Alleen als er bijzonder bezoek kwam, dan kwamen er 'eevenveeltjes' (een soort soesjes) met gestoofde vruchten op tafel.

### FAMILIE MACKAY UIT NIJMEGEN

Bijzonder bezoek was bijvoorbeeld als 'tante Mackay' met haar gezin een dagje met de koets uit Nijmegen overkwam. Deze tante was Margo Mackay-van Lynden, een jongere zus van Etta's vader Constantijn. Margo, die haar man Jan Mackay vroeg had verloren, was de moeder van Theodoor Mackay, die met Etta's oudste zus Julie zou trouwen.

Niet onwaarschijnlijk dat de jonge Theodoor met zijn moeder meekwam bij deze bezoeken. Als volle neef en nicht kenden die twee elkaar natuurlijk al van jongs af aan. Julie's keuze voor haar neef Theodoor viel niet bij iedereen in de familie in goede aarde. Zo maakte Etta duidelijk in een brief aan haar achternicht Clien: 'Toen Julie uit Nijmegen thuis kwam in 1866 met de mededeling dat zij geëngageerd was met haar neef Theodoor Mackay, toen is er eerst wel een storm opgestoken in de ouderlijke woning. Een neef, een jongen die nog niet afgestudeerd was... hoe komt hun oudste, hun mooie Julietje daarbij; ... ze kon wel een prins krijgen!!! Julietje was verstandig en zweeg.... Maar hield stilte vol! De ouders hadden hun kind echt lief. Na twee jaar wachten zonder corresponderen, kwam de ouderlijke toestemming.'

*In het volgende nummer van Seijst kunt u het tweede deel van dit artikel verwachten.*

### Bronnen

- \* C.H. van Lynden, *Voor het nageslacht* (1915);
- \* C.H. van Lynden, *Jeugdherinneringen van Oude Etta* (1927);
- \* Ae. Mackay, *Herinneringen, manuscript van zijn herinneringen aan leden van het geslacht Mackay en aanverwanten, 1918-1931* (4 delen), Nationaal Archief: Collectie 243 Mackay van Ophemert;
- \* J. A. Mackay-van Lynden,

**Daguerreotype foto van Hillegonda Anna Agnes Sophia Hendrika ('tante Annette') gravin van Rechteren (1794-1869) met haar tuinbaas en paardenknecht voor het huis Appeltern (ca.1865).**

*Feestrede uitgesproken op haar gouden bruiloft* (15 juli 1918), Nationaal Archief: Collectie 243 Mackay van Ophemert;

- \* J. J. Valkenburg-Mackay, *Plakboeken met foto's en tekst samengesteld t.g.v. de 80ste verjaardag van haar vader C.W.F. Mackay*, (1950), 3 delen. Nationaal Archief: Collectie 243 Mackay van Ophemert;
- \* *Het gastenboek van Veelzicht* (november 1892-juli 1924).

### Noot

1. R.P.M. Rhoen, 'De historie van de buitenplaats Veelzigt te Zeist', in: *Cascade, bulletin voor tuinhistorie*, 1996.

### Het gezin Van Lynden-van Hasselt waarin Etta en Meta werden geboren

[X = 'trouwt met', gevolgd door huwelijksplaats en -datum]

#### Ouders:

Jacqueline Maria van Hasselt (Arnhem 7 november 1822-Zeist 2 november 1908) X (Appeltern, 20 juni 1843) Constantijn Willem Ferdinand van Lynden (Nijmegen 29 december 1808-Zeist 3 juli 1876)

#### Kinderen:

1. Juliana Anna van Lynden (Appeltern 18 augustus 1844-Zeist 4 maart 1935) X (Neerbosch, 15 juli 1868) Theodoor Philip Mackay (Nijmegen 24 april 1840-Den Haag 29 november 1922), 9 kinderen (7 zonen, 2

- dochters)
2. Cornelia Henrietta van Lynden (**Etta**) (Breda 5 november 1846-Zeist 19 augustus 1928)
3. Dirk Rijnhard Johan van Lynden (Den Bosch 18 april 1850- Den Haag 19 mei 1930) X (Garut, 14 juni 1888) Johanna Wilhelmina Jodoka Arendina von Schmidt auf Altenstadt (Cheribon 11 november 1866-Den Haag 14 mei 1944) (4 zonen)
4. Philippina Margaretha Sophia van Lynden (**Meta**) (Utrecht 18 augustus 1855-Zeist 18 april 1923)

Tekening van Veelzicht in het gastenboek (1872).



# De Zeister Vaart

## en andere namen voor de Biltsche en Zeister Grift



ill. 1. Gezicht op de Biltsche en Zeister Grift met wilgen bij 't Klompje in Zeist (thans Zeist-West) (ca. 1905-1910). Huidige naam: Zeistergrift. Eerdere aanduidingen: De nieuwe vaert naer Zeijst, Zeister Vaart, Biltsche Vaart en Biltsche Grift.

COLLECTIE HET UTRECHTS ARCHIEF (HUA), CAT.NR. 15583.

### Kees Floor

Volgens gegevens van het kadaster<sup>1</sup> loopt de Zeister Grift vanaf de slotgracht of vanaf de noordkant van de wijk Brugakker, via het landgoed Oostbroek in de richting van De Bilt. Bij de A28 duikt hij onder de snelweg door om vervolgens als Biltsche Grift weer 'boven water' te komen en zijn weg naar De Bilt en Utrecht

te vervolgen. Hoe zat dat vóór 1973, het jaar waarin de geplande snelweg A28 voor het eerst op een topografische kaart verscheen. Of vóór 1963, het jaar waarin het tracé werd vastgesteld? En, nog verder terug, hoe was de situatie voor de tuinen en waterpartijen van Slot Zeist waren aangelegd?



aangelegd, maar wel bij het huidige Kloosterpark in De Bilt, waar de waterloop vanuit Utrecht gezien afbuigt van de Utrechtseweg (ill. 3). Aardrijkskundige tekstboeken uit die tijd legden de overgang van Bilsche naar Zeister Grift op dezelfde plek als de cartografen. Zo lezen we daarin bij een beschrijving van De Bilt onder andere: *'De Nieuwe grift, die van Zeist af tot hier de Zeister Grift genoemd wordt, heet, van hier Stadwaart, daar zij in de Stadsgrift uitloopt, de Bilsche Grift'*<sup>5</sup>.

### **BILTSCH E VAART**

In de 19<sup>e</sup> eeuw won de naam *Bilsche Vaart* onder kaartenmakers steeds meer terrein ten koste van de aanduiding *Zeister Vaart*. De oprichting van het Kadaster, dat in 1832 van start ging, heeft daarbij vermoedelijk een belangrijke rol gespeeld. In de ongeveer vijftien jaar durende voorbereidingsfase werden onder andere de gemeenten De Bilt, Zeist, Maartensdijk en Utrecht met zijn buitengemeenten Abstede en Lauwerecht, nauwkeurig in kaart gebracht en voorzien van officiële grenzen. Veel van de vervaardigde kaarten en documenten bevatten een vermelding of aanduiding van de Bilsche Vaart. De Zeister Vaart daarentegen werd in geen van die documenten genoemd, zelfs niet in de destijds onder het toezicht van de toenmalige Zeister burgemeester F.N. van Bern opgestelde papieren betreffende zijn gemeente. Nieuw op de kadastrale kaarten van Zeist uit 1826 was de aanduiding

Blikkenburgervaart voor het gedeelte van de Bilsche en Zeister Grift ten oosten van het slot. Door de aanleg van de tuinen en waterpartijen van Slot Zeist in de tweede helft van de 17<sup>e</sup> eeuw was het moeilijker geworden om de Bilsche Vaart en de Blikkenburgervaart nog langer als een geheel te blijven zien.

### **AFGELEIDE PRODUCTEN**

De keuze van het Kadaster voor Bilsche Vaart werkte door in andere kaartuitgaven. Zo kwam er in 1850 een nieuwe provinciekaart van Utrecht uit, die in de plaats moest komen van de tot dan toe officiële kaart van Bernard de Roij uit de 17<sup>e</sup> eeuw. De nieuwe uitgave kwam tot stand onder toezicht van Jan Hendrik Kips, die als ingenieur-verificateur bij het Kadaster had gewerkt. Tekenaar-redacteur en cartograaf Jacob Kuyper, die rond 1868 een gemeentatlas van Nederland vervaardigde en publiceerde, met daarin onder andere een kaart van de gemeente Zeist, leunde sterk op die provinciale kaart. Op beide kaarten ontbreekt een aanduiding Zeister Vaart of Zeister Grift. Op een latere officiële provinciekaart uit 1882 vinden we de naam Zeister Vaart of Zeister Grift evenmin terug. Ook de topografisch militaire kaart van rond 1850, een voorloper van de huidige topografische kaarten, blijft in dit opzicht in gebreke. Verder valt op dat op de laatstgenoemde twee kaarten de aanduiding Blikkenburgervaart ontbreekt. Deze waterloop staat op die uitgaven toch weer na-

drukkelijk aangegeven als onderdeel van de Bilsche Vaart. Op de officiële topografische kaarten wordt de Blikkenburgervaart pas met die naam aangeduid vanaf 1873.

### **WATERBEHEER**

Hoewel de Zeister Vaart of Zeister Grift in de 19<sup>e</sup> eeuw dus niet in de uitgaven van het Kadaster of daarop gebaseerde producten voorkwam, hielden waterbeheerders deze naam gewoon in ere. In mededelingen van het Waterschap, bijvoorbeeld over verpachting van de sluisgelden, over aanbestedingen voor reparaties of vernieuwingen van de sluizen of over stremmingen in verband met werkzaamheden, werd steeds gesproken over *Watergraaf en Heemraden van de Bilsche en Zeister Griften*. Kennelijk zag men de Bilsche Grift en de Zeister Grift als afzonderlijke vaarwegen.

De Zeister Vaart bereikte 'virtueel' zijn grootste lengte op onder andere de op last van het provinciebestuur vervaardigde *Statistieke kaart van de provincie Utrecht* uit 1844 (niet afgebeeld) en de *Schetskaart van een gedeelte der NH Waterlinie* uit 1874. De Zeister Vaart loopt op deze uitgaven door tot in Utrecht (ill. 4).

Rond het midden van de 19<sup>e</sup> eeuw had de reglementering van de waterschappen in de provincie de speciale aandacht van het provinciebestuur. In 1868 kreeg het Waterschap de Bilsche en Zeister Grift een eigen zogenoemd bijzonder reglement. Voortaan was de officiële naam van de door het waterschap beheerde

ill. 3 Gezicht op de Biltsche en Zeister Grift bij het Kloosterpark in De Bilt. In de 18<sup>e</sup> eeuw lag hier het punt waar de onder andere door Oostbroek lopende Zeister Vaart (voorgond) overging in de langs de Steenstraat naar Utrecht gelegen Biltsche Vaart (achtergrond). (ca. 1905-1910).

HUA CAT. NR. 8257.



Uitg. Nauta, Velsen.

2101.

Grift, langs het Wilhelminapark, -- DE BILT.

vaart: de Biltsche en Zeister Grift. Het reglement maakte daarnaast overigens ook melding van de Blikkenburgervaart<sup>6</sup>.

### OUDE VECHT EN BILTSCH E WETERING

Buiten Zeits grondgebied dienen nog twee namen voor de Biltsche en Zeister Grift genoemd te worden. Het gedeelte van de Grift van de Biltstraat in Utrecht langs de huidige Alexander Numankade (ill. 5) tot aan de Stadsbuitengracht, werd uitgegraven in een oude Vechtarm. Op kaarten uit de 17<sup>e</sup> en 18<sup>e</sup> eeuw

vinden we dan ook meestal de aanduiding *Oude Vecht*.

Een kaart van het Waterschap Oostveen of Maartensdijk, gebaseerd op opmetingen uit 1643 en 1644 en in de 18<sup>e</sup> eeuw bewerkt door landmeter G.N. Back, is een van de oudste waarop het Utrechtse deel van de Biltsche en Zeister Grift is weergegeven; dit stukje Grift werd destijds aangeduid als de *Biltsche Wetering*. Later werd meestal de naam Biltsche Vaart of, gaandeweg steeds vaker, Biltsche Grift gebruikt. In 1925 ging het beheer van dit deel van de vaart over van het Waterschap naar

de gemeente Utrecht; die sprak voortaan uitsluitend nog van Biltsche Grift.

### TOPOGRAFISCHE KAARTEN

Sinds ongeveer 1850 bieden de stafkaarten van de Topografische Dienst enig houvast bij onder andere het bepalen van de gebruikte namen voor de Biltsche en Zeister Grift. We zien daarop dat het volledige traject van die waterloop van 1850 tot en met 1872 werd aangeduid als Biltsche Vaart. Daarna kwam er een onderscheid tussen het gedeelte ten

oosten en dat ten westen van Slot Zeist. Het oostelijk deel werd - met een onderbreking van 1932 tot en met 1952, waarin de vaart onbenoemd bleef - aangeduid op de manier die het Kadaster al sinds 1826 gebruikte, namelijk als Blikkenburgervaart. Het westelijk deel bleef in zijn geheel Biltsche Vaart tot en met 1901. Rond die tijd had de bebouwing van de Utrechtse wijk Wittevrouwen de grift bereikt - die ze later zou oversteken (ill. 5) - en liet men een naamaanduiding in de stad achterwege. Daarbuiten bleef het tot Slot Zeist Biltsche Vaart, al ontbrak vanaf 1948 een aanduiding tussen Utrecht en De Bilt.

In 1959 verscheen voor het eerst de sinds 1868 door het Waterschap gebruikte naam Biltsche en Zeister Grift op de topografische uitgaven, maar dan alleen voor het gedeelte tussen het Kloosterpark, De Bilt, en Slot Zeist. Tegelijkertijd werd voor het gedeelte tussen Utrecht en De Bilt (ill. 6) de naam Biltsche Grift

geïntroduceerd. De laatste wijziging op stafkaarten vond plaats in 1973. De Biltsche en Zeister Grift bestond volgens de Topografische Dienst voortaan uit een westelijk gedeelte tussen Utrecht en de A28 en een oostelijk gedeelte vanaf de A28 tot aan het slot, met als naam *Biltsche Grift*, respectievelijk *Zeister Grift*.

### ZEISTERGRIFT

Het gebruik van de informatie op topografische kaarten was overigens tot voor kort voor gemeenten, waterschappen of andere overheden niet verplicht. Zo komen we op afbeeldingen en in de tekst van het Groenstructuurplan Zeist en het bestemmingsplan Zeist-West, beide uit 2011, ondanks bezwaren van insprekers af en toe nog de aanduiding Biltsche Grift tegen. Sinds 2016 is het gebruik van door het Kadaster aangeleverde kaartinformatie voor overheidsinstanties echter wettelijk verplicht. Als het goed is, zullen we in de officiële stukken in Zeist alleen

nog de Zeistergrift en de Blikkenburgervaart, beide geschreven als één woord, tegenkomen.

### Noten

1. Gegevens van het Kadaster staan in topografische atlassen en op de websites [opentopo.nl](http://opentopo.nl), [pdok.nl/viewer](http://pdok.nl/viewer) en [topotijdreis.nl](http://topotijdreis.nl). De overige voor deze bijdrage bestudeerde kaarten en de schetsen van grensscheiding zijn beschikbaar op een of meer van de volgende websites: die van Het Utrechts Archief, Archief Eemland, Archief Hoogheemraadschap AGV, Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen, Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard, Regionaal Archief Utrecht, Rijksdienst Cultureel Erfgoed, de Universiteitsbibliotheken van Utrecht, VU Amsterdam en Groningen, [hisgis.nl](http://hisgis.nl) en [atlas1868.nl](http://atlas1868.nl) of [genlink.nl/atlas](http://genlink.nl/atlas). De gebruikte krantenartikelen staan op

**ill. 4. Uitsnede uit de Schetskaart van een gedeelte der Nieuwe Hollandse Waterlinie, (1874). De kringellijn is getekend op 3750 meter van de oostrand van de stad Utrecht. Het fort no. 4, Bureveld, is nooit gerealiseerd, het ontwerp Engelvaart werd rond 1877 gebouwd als Werk bij de Hoofddijk.**

KAINOS\*



[delpher.nl](http://delpher.nl), de overige teksten op [books.google.com](http://books.google.com).

2. In de geschriften uit die tijd staat voor het waterschap en/of het bestuur daarvan: *Watergraaf en Heemraden van de Nieuwe Biltsche Grifte*, voor de provincie en/of het provinciebestuur: *De edele mogende heeren Staten 's Lands van Utrecht*, en voor verordening: *ordonnantie*
- 3a.b. J. van de Water, *Groot Placaatboek* (Utrecht), tweede deel, Utrecht 1729, a: pp. 243-246 en b: p. 379.
4. N.N., *Tegenwoordige staat der vereenigde Nederlanden*, elfde deel, (Amsterdam 1758), p. 8.
5. N.N., *Tegenwoordige staat der vereenigde Nederlanden*, twaalfde deel, (Amsterdam 1772), pp. 362-363; en: N.N., *Beknopte beschrijving der provincie van Utrecht*, (Utrecht 1799), p. 134.
6. 'Bijzonder reglement voor het Waterschap de Biltsche en Zeister Grift'. In H.J. Dijckmeester, *Bijvoegsel tot het staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden*, (Gorinchem 1868), pp. 93-96.
7. Kainos, *De Nieuwe Hollandsche*

*Waterlinie en hare verbetering naar de eischen des tijds*, (Breda 1874).

ill.5. Gezicht op de Biltsche en Zeister Grift te Utrecht (ca. 1925). Links de Alexander Numankade. Eerdere aanduidingen: Biltsche Grift, Biltsche wetering, Biltsche Vaart en Oude Vecht.

HUA CAT. NR. 1184.



ill. 6. Gezicht op de Bilsche en Zeister Griff tussen De Bilt en Utrecht. Links de Steenstraat (Utrechtseweg, De Bilt en Bilschestraatweg, Utrecht) met bijbehorende bomenrijen en zandpaden. (ca. 1905-1910). Huidige naam: Biltse Griff. Eerdere aanduidingen: Zeister Vaart en Bilsche Vaart.

HUA CAT. NR. 8134.



# F.P. Zijlstra: een aannemer met oog voor geschiedenis.



**F.P. Zijlstra.**

COLLECTIE FAMILIE ZIJLSTRA

## Dick van de Kamp

**F.P. (Frans Peter) Zijlstra leefde van 1900 tot 1994. Hij kwam uit een domineesfamilie. Frans Peter ging een andere kant op. Hij had een praktische aanleg en gevoel voor handel. Hij**

**werd aannemer. Het was een man met gezag. Hij trouwde met Sophia van Schoneveld (1901-1977). Ze kregen drie dochters. Elizabeth, Hanny en Sophie.**



**Poortje van Kersbergen aan de Utrechtseweg.**

FOTO DICK VAN DE KAMP

**Villa 'Klein Ma Retraite', Utrechtseweg 48a.**

FOTO DICK VAN DE KAMP

**A**anvankelijk hield hij zich bezig met sloopwerkzaamheden. De oude ridderhofstad 'Kersbergen' werd in 1934 gesloopt. Het lag ongeveer op de plek waar nu de vijver van het Kersbergenplein ligt. Zijlstra heeft echter niet alles weg laten halen. Een oud poortje (uit 1633) heeft hij bewaard en in zijn eigen tuin gezet. Hij woonde aan de Utrechtseweg 67c (thans Tesselschadelaan 2) en het poortje is nog steeds te bewonderen vanaf de Utrechtseweg. Het staat naast Ma Retraite. Zijlstra was een aannemer met oog voor geschiedenis.

In de jaren 30 zijn er door Zijlstra veel woningen gebouwd aan de Tesselschadelaan, Roemer Visscherlaan, P.C. Hooftlaan en omgeving. Ook heeft Zijlstra 'Klein Ma Retraite' gebouwd, gelegen aan de Utrechtseweg 48a. Dit huis-in-het-water is een gemeentelijk monument.

In de jaren 50 specialiseerde bouwbedrijf Zijlstra zich in de aanleg van complete benzinstations. In opdracht van Shell en vooral Esso werd gezorgd voor de plaatsing van brandstoftanks, de bestrating en het gebouw. Inmiddels was het be-

drijf gevestigd op een terrein aan de Kroostweg. Nu is daar onlangs een nieuwe wijk vlakbij ontstaan, 'Platanenhof' geheten. Dochter Hanny trouwde met H.J.Th. van de Kamp. Toen Zijlstra zich terugtrok nam deze schoonzoon de leiding over.

In 1994 overleed Zijlstra, een aannemer die in Zeist zijn sporen heeft nagelaten.

## *Uit de collectie*

# 1960: ZEIST IN KLEUR

Jacoba van Beieren  
met valk en haar  
gevolg (1428).



**Karen Veenland-Heineman**

Wie herinnert zich nog de dia-avonden met familie en vrienden na afloop van een vakantie? En lezingen, verlevendigd met dia's, waarvan er meestal wel één op de kop of in spiegelbeeld

op het doek verscheen? Of nog erger: de projector liep vast. Anno NU kunnen elk moment digitale beelden live gedeeld worden via sociale media.

**H**et Zeister Historisch Genootschap bezit ruim 2000 originele dia's. Zij worden in dozen en hangmappen goed bewaard in ons depot. Tot voor kort konden we er niets mee, omdat dia's projecteren uit de tijd is.

De diacollectie is in het voorjaar gedigitaliseerd door een vrijwilliger. Het is een waardevolle verzameling, omdat deze de oudste afbeeldingen van Zeist in kleur bevat.<sup>1</sup> De kwaliteit is vaak nog goed.

Als voorbeeld laten we enkele ge-

digitaliseerde dia's zien van de optocht, die in 1960 ter gelegenheid van de viering van 15 jaar bevrijding in Zeist is gehouden.<sup>2</sup>

In de Nieuwe Zeister Courant van 15 februari 1960 lezen we: 'Wie zich op de feestdag van de vijfde mei langs de route van de optocht schaart, zal het zijn of hij een platenatlas met kleurige afbeeldingen van de hoogtepunten van onze vaderlandse geschiedenis doorbladert.' Voor de optocht 'Van Batavieren tot Canadezen' reserveerde het 5 mei-comité f 6000,-. Er waren ongeveer

300 figuranten nodig. Die konden zich melden bij de organisator, de heer Houtman. Jan Houtman was aardrijkskunde- en geschiedenisleraar op het Christelijk Lyceum en regisseur van de toneelvereniging Persona van deze school. De belangstelling voor een rolletje was overweldigend. Verkleed en grimeren gebeurde in de school en de start van de 26 taferelen tellende optocht was op de Verlengde Slotlaan.

De krant op 6 mei 1960 roemt de historische optocht als 'het glanspunt van de middag'. De zon schijnt,

**Prins Maurits met zijn goed georganiseerde leger.**



**Johan van Oldenbarnevelt poseert met vier Hoogmogende Heren der Staten Generaal.**

(volgende pagina)

**Het driemanschap Van Hogendorp, Van Limburg Stirum en Van der Duyn van Maasdam te midden van feestende burgers (1813).**



er is veel publiek op de been, de politie heeft het druk, maar 'heeft ... met een beminlijke souplesse haar taak van ceremoniemeester op dit massale feest verricht'.

Het 'Prentenboek der historie', dat door het dorp trok, toonde onder andere opstandige Batavieren, woeste Noormannen, een groep - nu ongevaarlijke - Duitsers en Canadese bevrijders met burgers op een jeep. Historische personen, zoals Floris V, Jacoba van Beieren te paard, Jo-

han van Oldenbarnevelt en Hugo de Groot ontbraken niet. Ook drooglegger ir. Lely was met een groepje polderjongens van de partij. Een programmaboekje gaf aanvullende informatie.<sup>3</sup>

De gerasterde zwart-wit krantenfoto's geven een goed beeld, maar dankzij onze dia's met prachtige kleurrijke details komt het feest weer echt helemaal tot leven!

We verzamelen graag uw herinneringen aan 5 mei 1960.<sup>4</sup>

## Noten

1. In de collectie vormen de oudere gekleurde prentbriefkaarten een minder betrouwbare bron, omdat ze meestal ingekleurd zijn.
2. Deze dia's zijn geschonken door de heer Henk Wels.
3. De bijschriften van de foto's zijn ontleend aan het programmaboek, aanwezig in het Gemeentearchief Zeist.
4. Mail naar [info@zhg.nl](mailto:info@zhg.nl).





## De Monté ver Loren Geschiedenisprijs

Op 8 oktober 2021 is de 'De Monté ver Loren Geschiedenisprijs' uitgereikt aan: Heleen bij 't Vuur en Gerrit van der Vorst uit Zeist.

Zij hebben een indrukwekkend boek geschreven: 'Dan komen angst en wanhoop aangeslopen'. Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben tussen de 350 en 500 Joden ondergedoken gezeten bij vele families en in vele huizen in Zeist. Dit wordt in detail in dit boek, waarvan inmiddels ook een supplement is verschenen, beschreven. Het zijn vaak

schrijnende verhalen, vele onderduikers hebben het niet overleefd, ook onderduikgevers hebben dit soms met de dood moeten bekopen. Het boek is in 2020 geschreven, nu ruim een jaar later ontvangen de auteurs nog steeds nieuwe verhalen van onderduikers en onderduikgevers.

De prijs is ingesteld om Zeister historisch onderzoek te stimuleren en wordt toegekend aan diegene die een 'artikel' geschreven heeft over Zeist vanuit een historisch perspectief.

Dit jaar is ook een tweede prijs toe-

gekend aan de heer Henk Blok voor zijn publicatie 'Rhijnsoever'.

De 'De Monté ver Loren Stichting' is voortgekomen uit een legaat van prof. mr. dr. J. Ph. de Monté ver Loren aan het Zeister Historisch Genootschap.



**Bij de uitreiking van de De Monté ver Loren Geschiedenisprijs: v.l.n.r. Gerrit van der Vorst, Dick van de Kamp, Trudy Servaas en Heleen bij 't Vuur. Dick en Trudy hebben ieder een grote bijdrage aan het boek geleverd.**

FOTO FLORA DE VRIJER

**Redactie Seijst. V.l.n.r.  
Herman Beudeker,  
Margreet Wagenaar  
en Jan Peter van 't  
Sant. Niet op de foto:  
Flora de Vrijer en Dick  
van de Kamp.**

FOTO FLORA DE VRIJER



# Van het Bestuur

## ALGEMEEN

**V**erleden jaar begon ik dit stukje *Van het Bestuur* met: 'Het zag er van de zomer wat hoopvoller uit in deze coronacrisis. We mochten en konden wat meer, voor sommigen ook een vakantie, allemaal wat aangepast maar toch.' Het zou het bericht van nu kunnen zijn. Ja, we kunnen veel meer, velen zijn gevaccineerd of laten zich testen voordat zij naar een evenement of horeca gaan en toch zien we als bestuur nog af van bijeenkomsten zoals het Historisch Café of de jaarlijkse Sale. Wel is de ZHG tafel in het HIP elke dinsdag weer open, we ontmoeten u daar graag. Ook hebben we een eerste excursie gehad: naar de Oude Algemene Begraafplaats, in de open lucht en met 20 deelnemers. Ik schrijf dit eind oktober, maar wanneer u dit in december leest kan de situatie natuurlijk al weer anders zijn. Het vergt van ons allemaal nog voorzichtigheid en geduld. Dit geldt ook voor het ZHG, geen grote activiteiten, alleen natuurlijk wel ons blad *Seijst*. We proberen met elkaar nog even vol te houden en voor u allen wens ik u veel sterkte en gezondheid toe.

## BESTUUR

Het bestuur gaat zich bezinnen op de vraag: hoe verzamel, bewaar en ontsluit je een betekenisvolle

collectie teksten, voorwerpen en afbeeldingen van de eigentijdse geschiedenis van Zeist. De hoeveelheid bronnen die zich aandient, lijkt eindeloos, zeker als je de enorme aantallen particuliere foto's en filmpjes op de smartphones en de communicatie via sociale media in ogenschouw neemt. Maar veel verdwijnt even snel als gekomen, of met enige vertraging: 'Wat moeten we met die fotoalbums van oma?' En wat pik je eruit? Niet alle privékiekjes zijn relevant voor de lokale geschiedenis, maar wel die met uitzicht op de straat, het landschap, en die van bijzondere gebeurtenissen. Daarbij komt de vraag, welke middelen en expertise moeten we daarbij aanboeren. We hopen dat u met ons contact opneemt voordat u uw 'Zeister archief' weg doet.

## REDACTIE SEIJST

### OPROEP REDACTEUREN

Wij zoeken nieuwe redacteuren voor ons blad *Seijst*. Door verhuizingen uit Zeist verlaat Herman Beudeker ons per 1 januari 2022 en op termijn onze hoofdredacteur Jan Peter van 't Sant. Misschien is het wat voor u om met elkaar ons 'paradepaardje' *Seijst* mede gestalte te geven? We zien uw reactie met spanning tegemoet, een gesprek hierover kan altijd!!

## AANMELDEN DE MONTÉ VER LOREN GESCHIEDENISPRIJS

Deze jaarlijkse prijs zal voor de derde keer uitgereikt worden in september 2022. Wij roepen u op de De Monté ver Loren Stichting te laten weten wie u nomineert voor de prijs. Stuur uw bijdrage (of meld uw voordracht) **vóór 1 maart 2022** aan de secretaris van de De Monté ver Loren Stichting, Postbus 70, 3700 AB Zeist of mail naar [dmvl@zhg.nl](mailto:dmvl@zhg.nl). Iedereen kan de jury attenderen op geschikte inzendingen. De inzending kan een 'artikel' zijn, met een wetenschappelijke inhoud maar het kan bijvoorbeeld ook een scriptie van een scholier of student zijn, een film (of andere multimedia vorm), of een gedicht, maar het moet wel over Zeist gaan en een historisch perspectief hebben.

Bestuursleden van het Zeister Historisch Genootschap en de De Monté ver Loren Stichting zijn uitgesloten van deelname.

## TEN SLOTTE

U kunt uw vragen, opmerkingen, suggesties via de e-mail stellen: [info@zhg.nl](mailto:info@zhg.nl) of telefonisch 06 21 82 78 78

Namens het bestuur,

Flora de Vrijer, voorzitter

Seijst  
2021

IV-127

